

A kéreg csersavtartalmát apasztó tényezők.

Régóta ismeretes tény, hogy a kéreg csersavtartalmára különböző tényezők igen érzékeny befolyást gyakorolnak; most azonban Muntz-nak és Schön-nek újabban tett kísérletei számokban mutatják ki a kéregnek csersavban való veszteségét, melyet az egyfelől idő multán, másfelől a termelés alkalmával uralkodó időjárás, valamint a kéreg elhelyezésének körülményei folytán szenvedhet.

E kísérletek szerint a csersav apadása idő folytán a következő:

Norvégiai nyirkéregnél:

1878. november hóban 15.8⁰/₀ tannint, 10.3⁰/₀ extractiv anyagot tartalmazott;

1880. júniusban már csak 8.2⁰/₀ tannint, 12.3⁰/₀ extractiv anyagot tartalmazott.

Sologne-i tölgykéregnél:

1879. februárban 12.0⁰/₀ tannint, 5.2⁰/₀ extractiv anyagot tartalmazott;

1880. júniusban már csak 6.9⁰/₀ tannint, 5.3⁰/₀ extractiv anyagot tartalmazott.

Hollandi ugynevezett fehér kéregnél:

1879. februárban 5.5⁰/₀ tannint, 10.7⁰/₀ extractiv anyagot tartalmazott;

1880. júniusban már csak 1.8⁰/₀ tannint, 10.5⁰/₀ extractiv anyagot tartalmazott.

Afrikai zöld tölgykéregnél:

1878. évi novemberben 14.8⁰/₀ tannint;

1879. évi áprilisban már csak 10.6⁰/₀ tannint;

1880. évi január hóban csak 8.75⁰/₀ tannint tartalmazott.

Venezuelai mimosa nilotica kéregnél:

1878. évi november hóban $12.8^0/0$ tannint, $5.05^0/0$ extractiv anyagot tartalmazott;

1879. évi április hóban már csak $10.2^0/0$ tannint, $6.05^0/0$ extractiv anyagot tartalmazott.

Mindezen fennebb elősorolt különemű kéreg, esőtől védett helyen és a gyakorlatban közönségesen előforduló viszonyoknak megfelelően volt elhelyezve.

A fennebbi számokból kivehető, hogy bizonyos idő elteltével mily tetemes a csersav apadása; ebből önkényt következik, hogy nem tanácsos felesleges cserkéreg-készletet felhalmozni, hanem a veszteség elkerülése céljából, időről-időre pusztán a fogyasztási szükségletre kell szoritkozni.

A csersavban való veszteség két okra vihető vissza: egyik a tanninnak extractiv anyagokká való átváltozása, a másik ok pedig az oxidálódás, melyet a levegő oxygen-je idéz elő. Az oxidálódás élénkségét meg is határozták, s eszerint 265 gramm tölgykéreg a szabad levegőre kitéve május 31-től június 12-ig, tehát 12 nap alatt, 1.993 liter szénsavat fejlesztett, mi 1 kilogram kéregnél 7.520 liternek felel meg.

A kéreg hántása alkalmával uralkodó időjárás sem sokkal kisebb befolyást gyakorol. Egy $9.5^0/0$ tannint tartalmazó tölgykéreg-nyaláb lehántás után esős időben 5—6 napig az erdőn hagyatott s ekkor tannintartalma már csak $6.3^0/0$ volt. E szerint csersavtartalmának $1/3$ része veszendőbe ment.

A hántás alkalmával $8.44^0/0$ tanninnal bíró kéreg három napig a napon száríttatott, mely idő múlva $8.2^0/0$ -ot tartalmazott, míg ugyanazon kéreg május 30-tól június 13-ig váltakozva esőnek és napfénynek kitéve már csak $6.4^0/0$ tannintartalmat mutatott.

Az alábbi adatok végül azon befolyásról nyújtanak felvilágosítást, melyet a kéreg elhelyezésének módja idéz elő a csersavtartalomban.

Jól kiszáritott $8.2^0/0$ tannint tartalmazó kéreg száraz helyre rakva a hántás után $2\frac{1}{2}$ hónapra $7.7^0/0$ csersavtartalommal bírt, míg más ugyanazon termelésből vett oly kéregnek csersavtartalma, melyet szárítás közben az eső megvert, csak $5.3^0/0$ volt, s végül a harmadiknál, mely nedves időben gyűjtetett, csak $3.4^0/0$ tannintartalom találtatott. Ezekből világosan kitűnik, hogy mily nagy a veszteség esős időben hántott kéregnél még alkalmas helyre való elrakás mellett is; s ez a kedvezőtlen körülmény még inkább fokozódik, ha a kéreg nem megfelelő, különösen ha rosszul szellőző helyre rakatik.

Ha a kéreg gondosan van is hántva és jól szárítva, abban az esetben is nem szellős helyiségben igen sokat veszít értékéből. Így például a kísérlet azt mutatta, hogy az eredetileg $8.2^0/0$ tannint tartalmazó kéreg sötét, kevés légvonattal bíró helyre elrakva három hónap alatt $2.7^0/0$ -ot veszített csersavtartalmából.

A fagy szintén igen kedvezőtlenül hat a fejtegetett irányban, mert annak következtében a gombák a kérget szétbontják, mely ismét a csersav apasztását idézi elő. Egy egészséges fának kérge $7.43^0/0$ tannint tartalmazott, míg egy fagy által megölt fának kérge csak $4.05^0/0$ -ot.

Kovács Géza.